

Motion till riksdagen 2011/12:So261

av **Björn Söder och Per Ramhorn (SD)**

Obligatorisk tbc-undersökning för nyanlända

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa obligatoriska hälsoundersökningar för att upptäcka tuberkulos hos nyanlända från högriskområden.

Motivering

En tredjedel av jordens befolkning beräknas bära på tuberkulosbakterien och vanligast är sjukdomen i Asien och Afrika. I många länder i dessa delar av världen har 80 procent av invånarna positiva utslag på tuberkulintest. Minst nio miljoner människor insjuknar varje år i aktiv tbc och cirka två miljoner dör. Även andra regioner betraktas av Världshälsoorganisationen (WHO) som högriskområden och bland dessa finns bland andra delar av Syd och Mellanamerika och Oceanien. Tuberkulos klassas som en allmänfarlig sjukdom, och då en person påträffas vara smittad anses det vara av stor vikt att även anhöriga testas och undersöks.

År 1975 upphörde den allmänna vaccineringen av barn i Sverige då man bedömde risken för smitta och spridning som låg i förhållande till biverkningsriskerna som vaccinet medförde. Dock har tbc åter fått en förnyad aktualitet även i Sverige och enligt Smittskyddsinstitutet (SMI) har detta flera orsaker. Bland annat ser man allvarligt på sjukdomens koppling till hiv och aids, som påtagligt ökar mottagligheten hos människor för aktiv tbc och är därmed en känd smittfaktor. Även undernäring pekas ut som en bidragande orsak till att fler smittas eftersom immunförsvaret starkt påverkas av näringsbrist och svält. Dessa faktorer tillsammans med de resistentaste bakteriestammarna utgör en stor risk för världsbefolkningens hälsa.

Tuberkulos har kontinuerligt ökat i Sverige sedan 2003. Bland de tbc-fall som upptäckts har andelen diagnostiserade utlandsfödda ökat och majoriteten

Fel! Okänt namn på

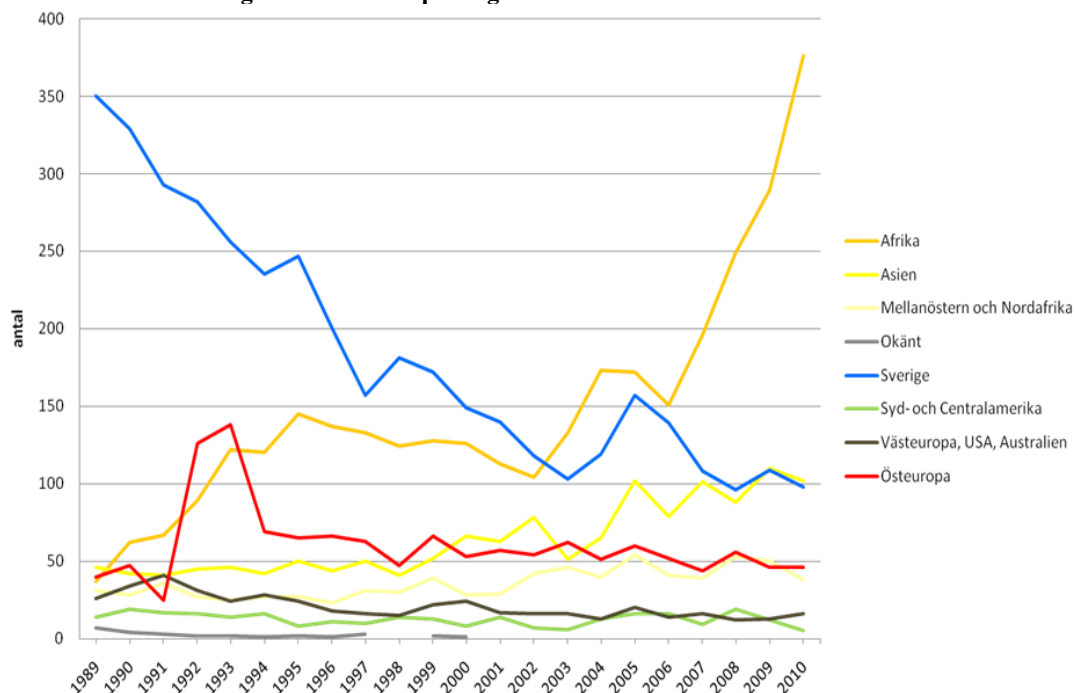
av dessa var 2010 födda i Somalia, Etiopien och Eritrea – länder där tbc-spridningen är mycket stor. I Sverige diagnostiserades år 2010 18 fall av multiresistent tbc (MDR) och samtliga var personer födda i andra länder.

Problematiken med tbc är synnerligen allvarlig och fler än 80 000 fall rapporteras varje år i Västeuropa. WHO har gått ut med en varning till Europa om att inte ta för lätt på riskerna, och den nuvarande spridningen av tbc i Europa benämns av WHO som pandemi då man menar att tusentals människor kommer att dö om inte hälsovårdsmyndigheterna får stopp på sjukdomens spridning. Mer än var tionde tbc-smittad person bär på de allvarligaste formerna av sjukdomen och av dessa beräknas hälften inte klara sig på grund av att medicinering inte hjälper. Tbc är en fråga om folkhälsa, och de varningar som inkommit bör tas på största allvar dels av humana skäl, dels med anledning av de enorma kostnader och den stora vårdkonsumtion som ett tbc-utbrott i realiteten skulle medföra.

Mot bakgrund av de fakta som framkommit från riksdagens utredningstjänst (RUT) (Dnr 2011:956) och WHO får det anses konstaterat att den huvudsakliga anledningen till den ökade smittspridningen är en massiv utomeuropeisk invandring från högriskområden (se diagram.) Därför är det positivt att hälsoundersökning finns att tillgå för dem som kommer till Sverige – någonting som även SMI förespråkar. Ju förr man kan konstatera sjukdom, desto fortare kan man få till en effektiv smittspårning.

Fel! Okänt namn på

Tbc-fall i Sverige år 1989–2010 per region

Källa: Smittskyddsinstitutet.

Det problematiska är dock att det är frivilligt för nyanlända att genomgå hälsoundersökning, och om en tbc-smittad nyanländ avstår kan det få mycket allvarliga konsekvenser för dennes omgivning. Enligt den senaste kartläggningen som gjordes av SKL minskade andelen av de asylsökande som hälsoundersöktes från 60% 2008 till att endast omfatta 42 % 2010.

De flesta som är smittade med tbc bär på en asymtomatisk infektion, vilket innebär att man inte har en aktiv sjukdom och därmed också helt kan sakna märkbara symptom. Givetvis kan detta leda till att smittade individer avböjer undersökning i tron att hälsan är god. Ett annat skäl till att avstå hälsoundersökning är att tuberkulos i många länder är en skambelagd sjukdom på grund av dels kopplingen till hiv/aids, dels religiösa föreställningar om sjukdomen. Vem som helst kan vara mottaglig för smitta och att upptäcka latent tuberkulos i tid är mycket viktigt för arbetet mot tbc-spridning och för att den drabbade i ett så tidigt skede som möjligt ska få rätt behandling.

Det är inte av något skäl godtagbart att nyanlända från högriskområden har rätt att avstå hälsoundersökning när de kommer till Sverige. Viktigast är människoliv, folkhälsa och att förebygga det otroliga lidande som sjukdomen för med sig för såväl drabbade som anhöriga.

Källor: Riksdagens utredningstjänst Dnr 2011:956, WHO och SMI.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 september 2011

Björn Söder (SD)

Per Ramhorn (SD)